

Zavod za gozdove Slovenije
Območna enota Kočevje

S SOVO SOFIJO PO GOZDNI POTI

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

S SOVO SOFIJO PO GOZDNI POTI

V GOZD NA LOV ZA SKRITIM GESLOM

Dobrodošel, dobrodošla na gozdni poti Rožni studenec! Tvoja vodnica bo sova Sofija, velika uharica, ki pozna gozd po dolgem in počez. Skupaj bosta odkrivala skrivnosti gozda ter spoznavala različna drevesa in gozdne živali. Na poti izveš, zakaj so gozdovi tako pomembni in zakaj jih moramo varovati.

Na poti sledi drevesni oznaki s sovo ter radovedno opazuj svet okoli sebe.

Poišči vprašanja o gozdu in njegovih prebivalcih, ki so v knjižici označena z zelenim oblačkom in zaporedno številko vprašanja.

Nato dobro razmisli, označi črko pred pravilnim odgovorom in to vpiši v tabelo na koncu knjižice. Ob pravilni rešitvi boš na koncu razkril skrito geslo.

SREČNO!

ZEMLJEVID GOZDNE POTI

Najprej si oglej zemljevid gozdne poti.
Na njem so označeni kotički namenjeni
raziskovanju in odkrivanju različnih vidikov
gozda. Večkrat se ustavi, prisluhni zvokom
narave, opazuj okolico, predvsem pa uživaj
v lepotah in skrivnostih gozda. Z radoved-
nostjo, navdušenjem in čudenjem bo tvoje
doživetje poti popolno.

MOGOČNI GOZD

Gozd se razprostira skoraj po vsem svetu. Visoko na severu rastejo iglasti gozdovi (tajga), v zmernem pasu prevladujejo listnati, iglasti in mešani gozdovi, v tropih deževni gozdovi. Gozdovi trenutno poraščajo tretjino Zemlje. Pokrivajo tudi tretjino Evrope in hkrati več kot polovico Slovenije, ki je za Finsko in Švedsko, tretja najbolj gozdnata država v Evropi. K temu veliko prispevajo gozdarji, ki skrbijo za naše gozdove.

Beseda gozd ne označuje samo veliko skupino dreves, temveč povezano celoto živih organizmov (rastline, živali, glive, bakterije...) in neživega okolja (svetloba, voda, zrak, minerali...), ki skupaj tvorijo stabilen in bogat življenjski prostor – gozdni ekosistem.

GOZDNA SLIKA

Naberi različne naravne materiale, kot so odpadle vejice, listje, plodovi, kamni ali suha trava. Iz nabranih materialov na gozdnih tleh nariši oziroma sestavi sovo. Pri tem upoštevaj pravilo: ne trgaj rastlin in ne poškoduj dreves.

SKUPAJ V GOZDU

Gozdna pot po kateri hodiš je poimenovana po Rožnem studencu, znanem tudi kot Rozenbrun. Voda pri njegovem izviru je bila nekoč pitna in prav zato so si verjetno prvi prebivalci Kočevske v bližini ustvarili svoj dom. Kočevski meščani se od nekdaj radi srečujejo na sprehodih in piknikih v okolici Rožnega studenca.

Gozdovi nam dajejo svež zrak in hrano ter so prostor za različna doživetja in dejavnosti. V gozdu se lahko sprostimo, rekreiramo, igramo, družimo, nabiramo gozdne plodove, raziskujemo in se učimo o naravi. Drevesa oddajajo posebne snovi - fitoncide. Ko jih skupaj z gozdnim zrakom vdihnemo, dobro vplivajo na zdravje in okrepijo naš imunski sistem

- E** Iz njihovih listov lahko izdelujemo sladkarije
- R** Proizvajajo antibakterijske snovi, fitoncide
- P** Proizvajajo velike količine ogljikovega dioksida

1?

GOZDNA UGANKA

Poišči majhen naravni predmet, ki ga lahko držiš v dlani. Oseba, ki je s tabo naj zapre oči in razpre dlan. Vanjo položi najdeni predmet. S tipanjem naj poskuša ugotoviti, kaj ima v roki. Nato vlogi zamenjajta

GOZDOVI SO RAZLIČNI

Gozdovi pokrivajo velik del, skoraj tretjino, Zemlje! Obstajajo različni tipi gozdov, ki se med seboj zelo razlikujejo. To je odvisno od tega kje rastejo, kakšna so tla, koliko je sonca in dežja ter kakšne so tam temperature.

Na Kočevskem rastejo predvsem bukovi in mešani, jelovo-bukovi gozdovi, pogosti pa so tudi hrastovi, gabrovi in smrekovi gozdovi. Ob reki Rinži rastejo značilni jelševi gaji. Nekatera drevesa v tukajšnjih gozdovih so pravi orjaki, visoki tudi 50 metrov - na primer Roška jelka. Najstarejša domača drevesna vrsta je bukev, ki je preživela ledeno dobo in se od tu razširila po vsej Evropi.

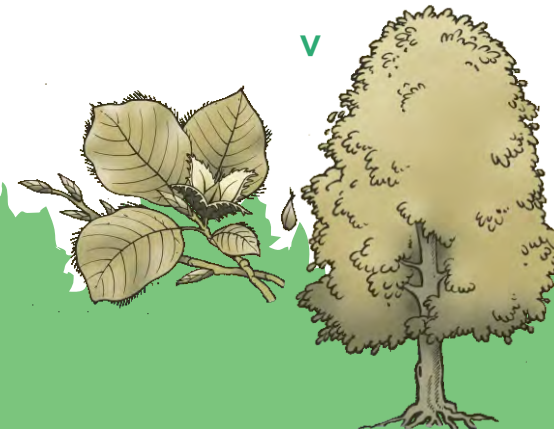
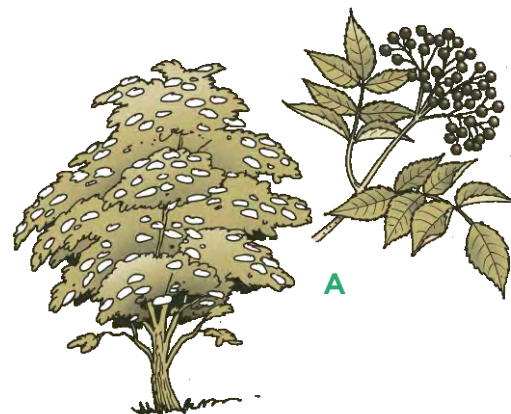
2?

Katera drevesa so najbolj razširjena na Kočevskem?

- P | bor in cipresa
- D | bukev, jelka in smreka
- T | akacija in topol

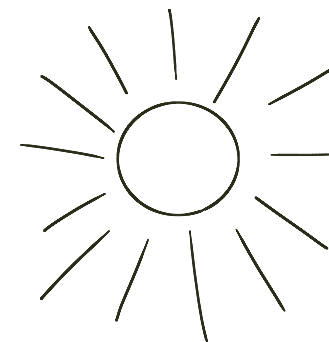
3?

Velike uharice se med drugim prehranjujejo tudi s polhi. Polhi pa imajo radi žir. Pomagaj Sofiji poiskati pravo drevo, kjer se skriva njen plen.

GOZDARJI SKRBIJO ZA GOZD

Gozdarji veliko časa preživijo v gozdu in skrbijo, da ta ostane zdrav in bogat. Pozorno ga opazujejo in nato načrtujejo negovalna, zaščitna in varovalna dela. Negujejo obolela, poškodovana in od škodljivcev napadena drevesa ter zaščitijo tista, ki jih je objedla divjad. Drevesa, ki jih posekajo zaradi bolezni in zaradi človekove potrebe po lesenih izdelkih, nadomestijo z zasaditvijo novih. Temu pravimo, da gozd pomladijo. Njihovo pomembno delo je tudi varovanje posebnih dreves, gozdov in voda.

4?

ALI VEŠ...

...da je Slovenija je ena redkih držav s prostim dostopom do gozdov? Ta pravica pa hkrati od nas zahteva, da z gozdom ravnamo odgovorno in upoštevamo gozdni bonton.

- J da pleza na drevesa
- D da poseka čim več dreves za čim več lesa
- G da skrbi za gozd - pregleduje drevesa, sadi nova in varuje naravo

ZAKAJ JE GOZD POMEMBEN?

Kot odkrivaš in spoznavaš, ima gozd veliko pomenov. A eden najpomembnejših je, da gozd varuje vodo, ki je nujna za življenje rastlin, živali in ljudi.

Ali veš, da pijemo isto vodo, kot so jo pili že dinozavri? To je mogoče zato, ker se skupna zaloga vode na Zemlji ne spreminja in ker voda v naravi neprestano kroži. Sonce jo segreva, zato izhlapeva in prehaja v ozračje v obliki vodnih hlapov. Temu procesu rečemo evaporacija. Poznamo pa tudi proces transpiracije. V tem sodelujejo rastline, ki vodo preko korenin prečrpajo in jo skozi liste oddajo nazaj v ozračje. Zaradi tega na nebu nastajajo oblaki, iz katerih voda v obliki padavin spet pade nazaj na tla. Tako je vodni krog sklenjen.

5?

- J | proces izhlapevanja vode v ozračje
- B | pot vode od korenin do krošnje
- C | spreminjanje vode v led

KAJ
POMENI POJEM
EVAPORACIJA?

Gozdovi pomagajo zadrževati vodo in preprečujejo poplave. To je zelo pomembno tudi na Kočevskem, kjer kraška tla hitro prepuščajo vodo. To pomeni, da se brez gozda ne bi mogla očistiti. Zato je gozd ključnega pomena za čisto pitno vodo.

6?

Kaj naredi gozd z deževnico, ki pade nanj?

- Z | segreje jo na 50 stopinj Celzija
- U | vodo zadrži, prečisti in jo počasi spusti v podtalnico
- M | vodo pobarva v zeleno, da postane gozdna voda

GOZD JE DOM DIVJIH ŽIVALI

Gozdovi so polni življenja. Tu živijo žuželke, ptice, glodalci, rastlinojede živali in zveri. Vsaka od teh živali ima pomembno vlogo v gozdu.

V kočevskih gozdovih prebiva rjavi medved – naša največja zver. Čeprav je vsejed, večinoma je rastline, s svojimi iztrebki pa nato pomaga širiti semena zaužitih rastlin. Ob njem živita še ris, največja divja mačka v Evropi, in volk.

Značilen glodalec je polh, ki je odličen plezalec in pravi rekorder v spanju – spi lahko kar pol leta.

Ob stoječih vodah lahko opazimo orla belorepca, ki je z mogočnim razponom kril (do 2,5 m) eden največjih orlov na svetu.

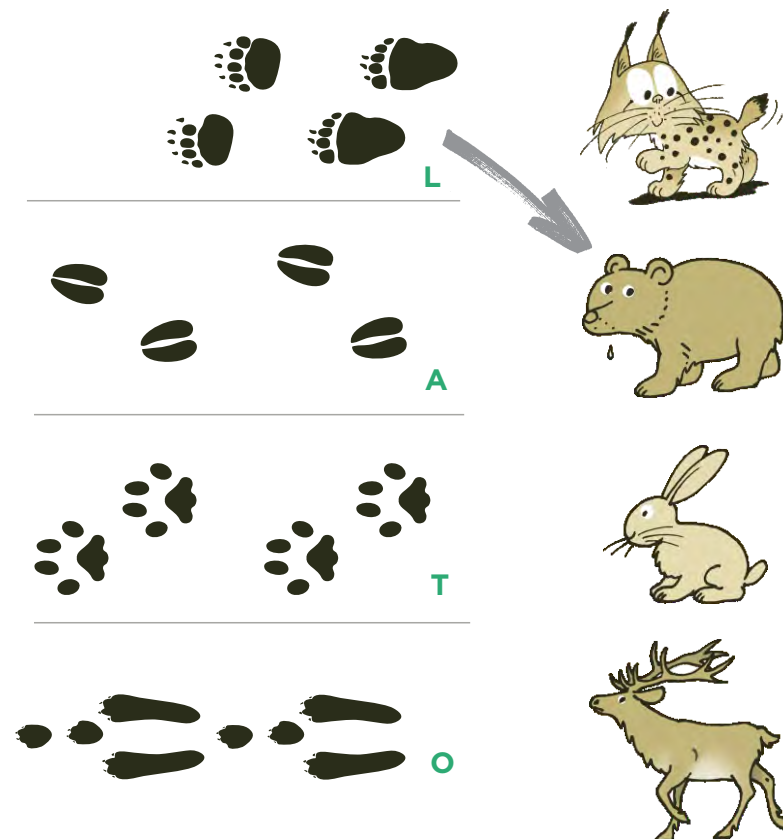
V duplih starih dreves domuje skrivnostna sova kozača, na skritih skalnih pa policah pa sova uharico.

Ob tihem in previdnem prehodu lahko srečamo tudi srne in jelene.

7?

Katero sled naj izbere sova Sofija, da bo našla okusno kosilo? Poveži silhueto živali z njeno sledjo in izberi črko pred pravilnim odgovorom.

HRANA IZ GOZDA

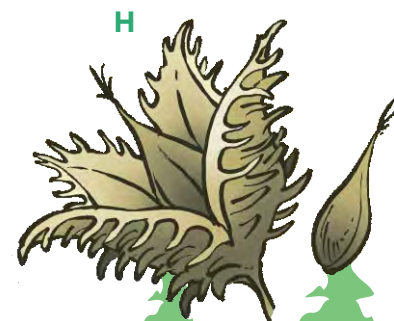
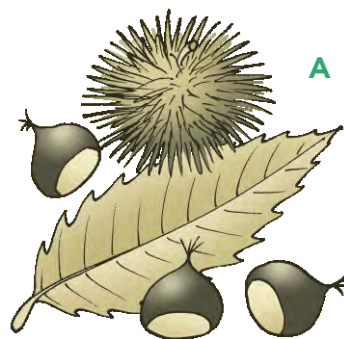
Gozdna hrana je prava zakladnica zdravja. Polna je vitaminov, mineralov in antioksidantov, hkrati pa je sveža, sezonska in zelo okusna. Tudi v kočevskih gozdovih rastejo številne užitne rastline.

Spomladi nas z vonjem po česnu nase opozori zdravilni čemaž, s pekočimi listi pa velika kopriva, ki jo lahko skuhamo kot juho in prilogo. Poleti pripravljamo sirup iz vršičkov navadne smreke, ki pomirja kašelj. Na gozdnihih jasad nas razveseljujejo tudi gozdni sadeži, kot so jagode, maline in borovnice. V jeseni si privoščimo pravi kostanj in užitne gobe, na primer jurčke in lisičke.

Iz katere rastline sova Sofija najraje pripravi čaj?

8?

Z

Gozd nam ponuja mnoge dobrote. Pomembno je, da jih nabiramo odgovorno – samo toliko, kot jih potrebujemo in samo tisto, kar poznamo. Nekatere rastline so namreč lahko zelo strupene!

GOZDOVI SO PLJUČA SVETA

Gozdovi izrazito vplivajo na podnebje in podnebne spremembe. Njihove krošnje ustvarjajo senco in ohlajajo razgreto ozračje, zato je pod drevesi prijetno hladno.

Drevesa tudi čistijo zrak in vsrkavajo ogljikov dioksid (CO_2), ki ga s pomočjo sonca in vode spremenijo v hrano za rast. Pri tem procesu, poznanem kot fotosinteza, proizvajajo kisik, ki ga živa bitja dihamo. Gozdovi se dobesedno pljuča sveta.

Zaradi številnih življenjsko pomembnih stvari moramo gozdove ceniti in varovati za prihodnje generacije.

ENO ODRASLO DREVO...

9?

Kaj bi se zgodilo s podnebjem, če bi posekali vse gozdove?

- G | temperatura na Zemlji bi se znižala
- E | nič, ker so gozdovi pomembni le za živali
- A | v zraku bi ostalo veliko CO_2 , bilo bi bolj vroče in suho

BRAVO!

Zdaj veliko veš o gozdovih in njihovem pomenu za naš planet! Zdaj si pripravljen oziroma pripravljena, da postaneš **MLADI VARUH GOZDA!**

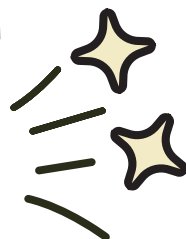
To dosežeš tako, da še naprej spoštuješ gozdni bonton, ne uničuješ rastlin, ne plašiš živali in v gozdu nikoli ne puščaš smeti. Lahko tudi sodeluješ v čistilnih akcijah in projektih sajenja dreves, ki jih organizirajo gozdarji. Gozd ti bo hvaležen in tvoj trud bo bogato poplačal s svojimi zakladi in lepoto!

SKRITO GESLO

V okenca vpiši črke pred pravilnimi odgovori na vprašanja v tej knjižici. Naj te skrito geslo vedno spremlja na poti skozi gozd.

3	9	1	6	5
---	---	---	---	---

4	7	8	2
---	---	---	---

**NAJ GOZD
OSTANE VEČNO
ZDRAV IN LEP!**

Naslov

S SOVO SOFIJO PO GOZDNI POTI

Spletni naslov

<https://www.lu-kocevje.si/images/PDF/LUK%20-%20Knjizica%20Sova%20Sofija%20-%20WEB%20SLO.pdf>

Vsebina

Irena Kavčič / Sodelavci Zavoda za gozdove Slovenije, OE Kočevje

Uredništvo

David Šušel

Ilustracije

Samo Jenčič

Oblikovanje

Tadej Šulman

Izdajatelj

Podjetniški Inkubator Kočevje,
OE Ljudska Univerza Kočevje

1. spletna izdaja

Publikacija je nastala v okviru projekta „Inovativno po gozdni učni poti Rožni studenec“. Za vsebino je odgovoren Podjetniški inkubator Kočevje, javni zavod za podjetništvo, izobraževanje in druge dejavnosti. Organ upravljanja, določen za izvajanje Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014-2020 je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Kočevje, maj 2025

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.091.33-027.22:630(497.4Kočevje)(02.053.2)

KAVČIČ, Irena, 1981-, biologinja

S sovo Sofijo po gozdni poti / Irena Kavčič ;
[ilustracije Samo Jenčič]. - Kočevje : Podjetniški
Inkubator, OE Ljudska Univerza, 2025

COBISS.SI-ID 241456387
ISBN 978-961-07-2797-2 (PDF)

